

ОЦІНКА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ В УМОВАХ ВИЗНАЧЕННЯ ТРАНСНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ КАПІТАЛУ

Бондаренко Є.В., доктор економічних наук, Національний транспортний університет, Київ, Україна, kaf-ekonomika_ntu@bigmir.net, orcid.org/0000-0002-6880-8518

Заплітна Т.В., кандидат економічних наук, Національний транспортний університет, Київ, Україна, ztv2000ztv@gmail.com, orcid.org/0000-0002-6880-8511

Зюзіна В.П., Національний транспортний університет, Київ, Україна, kaf-ekonomika_ntu@bigmir.net, orcid.org/0000-0002-6880-8514

Філоненко І.А., Національний транспортний університет, Київ, Україна, irochka18101995@ukr.net, orcid.org/0000-0002-6880-8510h

EVALUATION OF INVESTMENT APPROXIMATION IN THE CONDITIONS OF DEFINITION OF CAPITAL TRANSNATIONALIZATION

Bondarenko E.V., Doctor of Economics, National Transport University, Kyiv, Ukraine, kaf-ekonomika_ntu@bigmir.net, orcid.org/0000-0002-6880-8518

Zaplina T.V., Candidate of Sciences (Economics), National Transport University, Kyiv, Ukraine. ztv2000ztv@gmail.com, orcid.org/0000-0002-6880-8511

Zyuzina V.P., National Transport University, Kyiv, Ukraine, kaf-ekonomika_ntu@bigmir.net, orcid.org/0000-0002-6880-8514

Filonenko I.A., National Transport University, Kyiv, Ukraine, irochka18101995@ukr.net, orcid.org/0000-0002-6880-8510h

ОЦЕНКА ИНВЕСТИЦИОННОЙ ПРИВЛЕКАТЕЛЬНОСТИ В УСЛОВИЯХ ОПРЕДЕЛЕНИЯ ТРАНСНАЦИОНАЛИЗАЦИИ КАПИТАЛА

Бондаренко Е.В., доктор экономических наук, Национальный транспортный университет, Киев, Украина, kaf-ekonomika_ntu@bigmir.net, orcid.org/0000-0002-6880-8518

Заплитная Т.В., кандидат экономических наук, Национальный транспортный университет, Киев, Украина, ztv2000ztv@gmail.com, orcid.org/0000-0002-6880-8511

Зюзина В.П., Национальный транспортный университет, Киев, Украина, kaf-ekonomika_ntu@bigmir.net, orcid.org/0000-0002-6880-8514

Филоненко И.А., Национальный транспортный университет, Киев, Украина, irochka18101995@ukr.net, orcid.org/0000-0002-6880-8510h

Постановка проблеми.

Сучасний етап розвитку світової економіки супроводжується процесами інтернаціоналізації та транснаціоналізації світового капіталу. Нагромадження іноземного капіталу країнами, які концентрують капіталообіг на розвиток національної економіки зазвичай передбачає інтернаціоналізацію підприємництва та обумовлено поступовою транснаціоналізацією як результат ефективного впровадження інвестиційних ресурсів, рівнем концентрації міжнародної торгівлі, конкурентністю капіталоємності національних компаній на світових ринках. Основним індикатором за для визначення транснаціоналізації капіталу залишається оцінка інвестиційної привабливості, яка дозволяє не лише визначити ефективність національного капіталообігу, але й вбачає прогноз його фінансової ефективності на короткостроковому періоді та на довгостроковому визначає рівень транснаціоналізації всіх капітальних ресурсів. Оцінка інвестиційної привабливості як уніфікований метод концентрації та транснаціоналізації капіталу дозволяє транснаціональним корпораціям визначати новітні ніши розподілу світових ринкових відносин, прискоренню інноваційної адаптації на всіх рівнях виробничої діяльності до світової конкурентності, ефективного залучення вільного капіталу і не лише іноземного, корегувати позитивним спрямуванням ключових компонентів інституційного середовища у визначенні інвестиційного клімату.

В останні десятиліття спостерігається стрімке зростання світової торгівлі і прямих іноземних інвестицій (ПІІ) в усіх сферах національної економіки. Не останню роль у цьому процесі відіграють транснаціональні корпорації (ТНК), котрі сьогодні існують у багатьох країнах світу і є торговцями, інвесторами, розповсюджувачами сучасних технологій та стимуляторами міжнародної трудової міграції. ТНК відіграють провідну роль в інтернаціоналізації виробництва, розширенні і поглибленні виробничих зв'язків між підприємствами різних країн. Таким чином, транснаціональні корпорації разом із своїми закордонними філіями все активніше діють на міжнародній арені, ставши однією із головних суб'єктів світової економіки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Процеси транснаціоналізації, питання діяльності та впливу ТНК на світову економіку в цілому оцінку інвестиційної привабливості зокрема досліджувались у наукових працях світових вчених та впроваджені міжнародними фінансовими інститутами. Серед зарубіжних авторів слід виділити роботи П. Баклі, С. Гаймера, Дж. Даннінга, М. Кассона, Р. Кейвса, М. Портера, С. Хаймера. На рейтинговому підході оцінки інвестиційної привабливості базуються методики, запропоновані І. О. Бланком, Інститутом Реформ, «SOCIS Gallup International», а також зарубіжні методики, що застосовуються до аналізу інвестиційної привабливості країн та підприємництва (World Bank, Institutional Investor, Euromoney, Business Environment Risk Index (BERI), Індекс сприйняття корупції інституції Transparency International, Moody's Investor Service). Інші методики на території України здебільшого наслідують методику Інституту Реформ із деякими доповненнями чи особливостями.

Метою даної статті є визначення інвестиційної привабливості та обґрунтування транс націоналізації капіталу у розвитку економіки країн. Відповідно до зазначеної мети, необхідно висвітлити основні завдання наукової статті:

- визначити сутність та дослідити інвестиційну привабливість у процесі транснаціоналізації капіталу;
- визначити особливості діяльності транснаціональних корпорацій в умовах глобальної економіки;
- дослідити динаміку залучень прямих іноземних інвестицій в економіку України;

Виклад основного матеріалу дослідження.

Однією з головних заповрок розвитку кожної країни є залучення в її економіку прямих іноземних інвестицій (ПІІ). А важливим елементом активації інвестиційних процесів – інвестиційна привабливість, високий рівень якої, забезпечує стабільне надходження інвестицій в країну, додаткові надходження до бюджету держави, краще соціальне середовище в країні та інше. Інвестиційна політика та насамперед залучення іноземного капіталу відіграють велику роль у розвитку економіки та сприяють більшій ефективності ведення народного господарства.

Кожна компанія зацікавлена у збільшенні власного капіталу, найбільш привабливим є залучення зовнішніх джерел, а інвестори, у свою чергу, у дотриманні прибутку і відповідно його примноженні, а задля уникнення втрат вони оцінюють ефективність вкладення інвестицій в існуючий проект.

Аналіз світових методик визначення інвестиційної привабливості зосереджує на макроекономічному інструментарію показників та цінним інструментом глобальних рейтингів, тому що саме ці моделі працюють за трьома головними цілями: прогнозування, оцінка прозорості та шоку. Впровадження самої моделі для прогнозування економічного часу та майбутньої цінності, як вихід, процентні ставки та інфляція; для вироблення альтернативного сценарію проєкції цих змінних та припущень в різних умовах; сконцентрувати економічне розуміння цих результатів, простежуючи шлях «причини і ефект», як шоки поширюються в національній економіці від впливу сценаріїв глобальної економіки.

Домінантними показниками у визначенні інвестиційної привабливості виділяють:

Торгівля: основні потоки капіталовкладень повинні спрямовуватись на підприємства експортоорієнтованих галузей та сферу обігу, що і є вирішальним фактором міжрегіональної диференціації. Експорт також залежить від реального обмінного курсу, який залежить від іноземних цін і обмінних курсів.

Фінанси: серед країн з ліберальні поточні рахунки і конвертовані валюти, глобальна фінансова арбітражна діяльність вплив на внутрішні процентні ставки, справедливості ціни і обмінні курси. Особливо короткострокові ставки відсотки багато в чому обумовлені політикою центрального банку, прибутковості облігацій з більшою прибутковістю в конвертованих валютах пов'язані через непокритий паритет відсоткових ставок до глобальної контрольної ставкою, проксі по прибутковості

Казначейства США. У Єврозоні німецька 10-річна використовується як еталон для інших країн-членів.

Ціни: взагалі кажучи, інфляція в країнах з фіксованим обміном ставка прив'язана зростанням іноземних цін. Інфляція в країні з плаваючим обмінним курсом підкріплюється інфляційними очікуваннями, але під впливом низки глобальних факторів, в тому числі ціни на сировинні товари (зокрема, ціни на нафту), обмін ціни і ціни на іноземні товари.

Платіжний баланс: моделюються потоки портфельних інвестицій як частина фінансового рахунку платіжного балансу. Безпосередній інвестиції, що впадають в країна багато в чому залежить від того, очікування зростання і конкурентних переваг, яка визначається її реальний ефективний обмінний курс. Потоки капіталу прогноуються на нетто-основі, із зазначенням, мотивованим ідентичність платіжного балансу, поточні, капітальні та фінансові рахунки має дорівнювати нулю.

Інвестиції: входження ПІІ діє як двигун внутрішнього зростання на продуктивність ВВП. Щоб зафіксувати цей ефект, очікування майбутнього внутрішнього зростання ВВП, який впливає на прийняття рішень інвестора у товарній продуктивності і стабільності фінансових ринків, вказані складові включають одночасно продуктивність великих двигунів глобального зростання: США, Єврозони, Китаю і Японії.

Більшість держав, які зацікавлені в іноземних інвестиціях, стимулюють їх залучення саме за допомогою транснаціональних корпорацій (ТНК). Отже, на сьогоднішній день достатньо велику увагу приділяють питанням дослідження особливостей функціонування ТНК. Це викликано тим, що створення сприятливої інвестиційної привабливості кожної країни є стратегічно важливими питаннями, від вирішення яких залежать подальший соціально-економічний розвиток та модернізація вітчизняної економіки. У свою чергу успіх цього завдання можливий лише у разі одночасного створення привабливих умов для ТНК та захисту інтересів національної безпеки.

Для ослабленого національного господарства України, не менш важливим фактором є залучення додаткового іноземного капіталу та інвестицій, які можуть допомогти відновити економіку країни, а також надати поштовх для її подальшого розвитку. Тому необхідно: з'ясувати ситуацію в Україні щодо залучення додаткових потужностей ТНК та визначити шляхи залучення потужностей ТНК в економіку України.

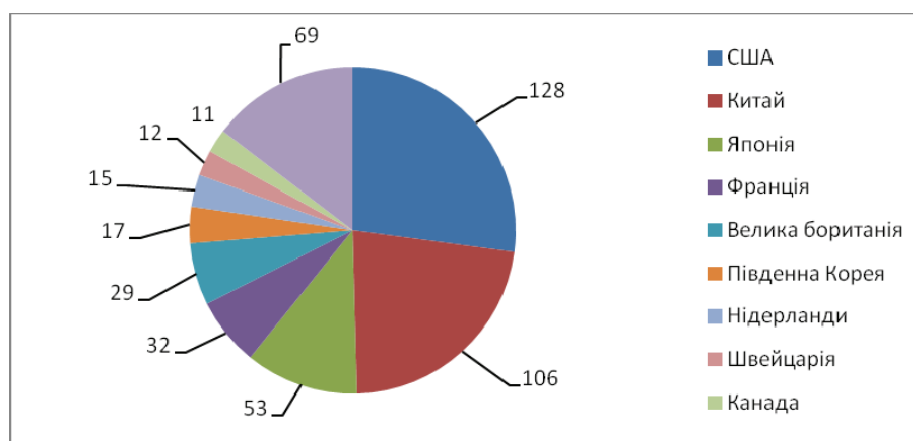
Сучасні ТНК привертають до себе все більшу увагу своєю могутністю та масштабністю здійснюваних операцій. На даному етапі важко оминати хоча б один вагомий процес в межах світової економіки, який відбувається без участі ТНК. Вони здійснюють все більший вплив на світову економіку, розвиток якої в значній мірі визначається особливостями їх розвитку. З огляду на це, без розуміння місця та ролі ТНК в світовому середовищі, аналізу сучасних тенденцій їх розвитку, неможливе усвідомлене сприйняття економічних, політичних та культурних світових реалій. На сьогодні, транснаціональні корпорації завдяки прямим іноземним інвестиціям, постійно посилюють свій вплив, як на розвиток міжнародних економічних відносин, так і на конкурентоздатність національних економік.

Отже, транснаціоналізація, з одного боку, є причиною, а з іншого – наслідком міжнародної концентрації та диверсифікації економічної діяльності у руслі інтернаціоналізаційного процесу. Стрімкий процес транснаціоналізації, який характерний для сучасної глобальної економіки, великою мірою визначає динаміку, структуру і рівень конкурентності на світовому ринку товарів та послуг, а також міжнародний рух капіталу, трансфер технологій та знань.

Значне зростання процесу транснаціоналізації світової економіки в останні десятиліття зумовлено величезним масштабом операцій ТНК. У світі на разі налічується близько 82 тис. ТНК і приблизно 810 тис. їхніх іноземних філій. Гостра конкурентна боротьба, пошук шляхів контролю над ресурсами і альтернативного використання факторів виробництва змушує ТНК розширювати ринки для інвестування. На рис. 1 наведена рейтингова структура ТНК.

Спостерігаємо, що протягом кількох десятків років лідером серед країн базування з найбільшими ТНК є країни ОЕСР, зокрема США, Японія, країни Європейського Союзу. В останнє десятиліття другою по кількості найбільших ТНК країн став Китай .

З 500 найпотужніших міжнародних компаній 85 контролюють 75% всіх закордонних інвестицій. ТНК функціонують не у всіх галузях економіки. Ці ТНК реалізуються у сферах фармацевтики, видобутку нафти і газу, виробництва автомобілів, харчової продукції, банківсько-фінансовій сфері, програмного забезпечення, сфері роздрібної торгівлі та у високотехнологічному виробництві.

Розроблено авторами на основі [1]

Рисунок 1 – Рейтингова структура ТНК згідно з Global 500 у 2017 р.

Figure 1 – Rating Structure TNC according to Global 500 in 2017

Таблиця 1 – Кількість найбільших ТНК за виробничою спеціалізацією та країнами походження в 2017 р.

Table 1 – The number of largest TNCs in terms of industrial production and countries of origin in 2017

Сфера діяльності	Кількість ТНК	Країни-засновники
видобуток нафти і газу	31	США, Китай, Росія, т.д.
банківсько-фінансова сфера	71	США, Китай, Австралія, т.д.
виробництво харчової продукції	8	Великобританія Швейцарія
програмне забезпечення	16	Німеччина, Франція, Нідерланди
високотехнологічне виробництво	17	США, Японія, Тайвань і т.д.
виробництво автомобілів	17	Німеччина, Японія, Франція і т.д.
фармацевтичне виробництво	30	Швейцарія, Данія, Франція і т.д.
сфера роздрібної торгівлі	16	США, Іспанія, Мексика і т.д.
Всього:	206	x

Розроблено авторами на основі[2]

Отже, проаналізувавши поділ ТНК за виробничою спеціалізацією до найбільших галузевих груп ТНК належать групи в банківсько-фінансовому секторі та видобутку нафти і газу, перші позиції належать країнам США, Китаю, Росії, а також у сфері фармацевтичного виробництва – провідними країнами виступають Швейцарія, Данія, Франція.

Концентрацію капіталу ТНК у сфері виробництва підтверджують наступні данні: в топ-10 найбільших компаній 2017 р.

За даними щорічного рейтингу корпорацій світу «Fortune Global 500» за 2017 р., в якому компанії ранжуються за обсягом виручки за попередній фінансовий рік подивимось рейтинг 10 найбільших транснаціональних корпорацій світу наведених в табл. 2.

Таблиця 2 – Топ-10 найбільших компаній світу Fortune Global 500 у 2017 р.

Table 2 – Top 10 Top Fortune Global 500 Companies in 2017

Місце	Назва ТНК	Сфера діяльності
1	Wal-mart	Сектор роздрібної торгівлі, США
2	State grid Corporation of China	Електроенергетика, Китай
3	Sinopec Groupe	Нафтохімічна промисловість, Китай
4	China National Petroleum	Нафтовий сектор, Китай
5	Toyota Motor	Автомобільна промисловість, Японія
6	Volkswagen	Автомобільна промисловість, Німеччина
7	Royal Dutch Shell	Нафтогазовий сектор, Нідерланди-Великобританія
8	Berkshire Hathaway	Холдингова багатогалузева компанія, США
9	Apple	Технологічний сектор, США
10	Exxon Mobile	Нафтогазовий сектор, США

Розроблено авторами на основі[3]

Таким чином, з наведеної таблиці 2 ми спостерігаємо, що на глобальному ринку домінують корпорації зі Сполучених Штатів і Китаю.

В топ-10 найбільших компаній 2017 р. увійшли одна роздрібна торгівля – Wal-mart, одна компанія комунальних послуг – State grid Corporation of China, одна компанії високотехнологічного виробництва та електроніки – Apple, ще одна в холдинговому секторі – Berkshire Hathaway, чотири нафтопереробних компанії – Sinopec Group, Royal Dutch Shell, China National Petroleum, Exxon Mobil та дві автомобільних компанії – Volkswagen і Toyota Motor.

Тепер давайте, прослідкуємо та проаналізуємо динаміку отриманої виручки виручка Топ-10 найбільших компаній світу за 2017 рік (рис.2.)

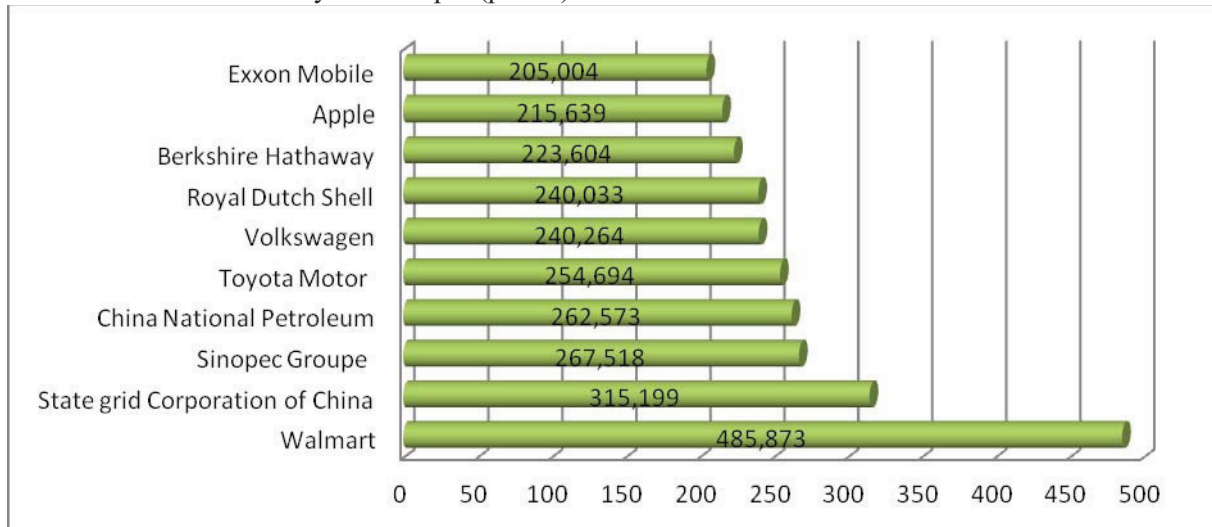

Рисунок 2 – Річна виручка Топ-10 найбільших компаній світу за 2017 р., (млрд.дол.США)
Figure 2 – Annual Revenue Top 10 of the world's largest companies in 2017, (billion \$)

Отже, ми спостерігаємо, що очолила список – мережа торгових центрів «Wal-Mart» (США). «Wal-mart» річна виручка якого склала 485,873 млрд. дол.США. Компанія обслуговує більше ніж 100 млн. клієнтів у тиждень. На другому місці – електроенергетика «State grid Corporation of China» (КНР). Компанія за рік заробила понад 315, 199 млрд. дол. США. Третє місце посіла нафтохімічна компанія «Sinopec Groupe» з річною виручкою 267, 518 млрд. дол. США.

Для України залучення іноземних інвестицій є важливим чинником її економічного розвитку. Однією з умов привабливості діяльності ТНК є наявність в Україні важливих факторів зростання виробництва. Серед них виділяють такі, як природні ресурси, наявність достатньо розвиненої регіональної транспортної інфраструктури.

В Україні, на даний момент, функціонують 35 транснаціональних корпорація, підпорядковують собі близько 8 тис. філій та дочірніх підприємств. Вони зосереджують свою діяльність переважно в таких галузях, як нафтогазова, харчова, тютюнова та хімічна [4].

В табл. 3 наведено найбільші ТНК, які інвестували в Україну свої ресурси.

Таблиця 3 – Найбільші ТНК, які вклали інвестиції у дочірні компанії в Україні у 2017 р.
Table 3 – The largest TNCs investing in their subsidiaries in Ukraine in 2017

№	ТНК	Країна	Виробництво	Обсяги інвестицій, млн.грн
1	McDonalds	США	Харчова промисловість	225
2	Nestle	Швейцарія	Харчова промисловість	198, 2
3	British American Tobacco	Велика Британія	Тютюнова промисловість	185, 6
4	British Petroleum	Велика Британія	Нафтогазова промисловість	164, 5
5	Procter & Gamble	США	Хімічна промисловість	156, 8
6	Shell	Нідерланди	Нафтогазова промисловість	147, 9

Розроблено авторами на основі[5]

Очолує рейтинг найвідоміша компанія в сфері харчової промисловості McDonalds, яка інвестувала у 2017 р. 225 млн грн. В лідерах також знаходять такі компанії, як Nestle, British American Tobacco, British Petroleum та інші.

Отже, ми бачимо, що найбільше таких підприємств працює в харчовій, нафтогазовій і тютюновій промисловості. Окремі ТНК виступають у ролі партнерів українських компаній. Результатом такої співпраці є автомобільні корпорації «Богдан» та «Євро-кар», «Новокраматорський машинобудівний завод», підприємства з виробництва ліків «Дарниця» та «Фармак».

Активність ТНК та приплив прямих іноземних інвестицій в Україну значно поступається іншим країнам східної Європи і СНД. Але Україна залишається привабливою для діяльності ТНК, проте деякі фактори цю привабливість нівелюють, знижуючи конкурентні переваги України.

Для ТНК із країн Європейського Союзу та США найбільш привабливими сферами України є:

- українська харчова промисловість. У харчовій індустрії світу лідирують швейцарська компанія Nestle, бельгійська ABInBev, американські Kraft foods та Coca-Cola Company, англо-голландська Unilever;

- підприємства торгівлі. На український ринок вже зайшли Wal-Mart Stores, Carrefour SA, McDonalds Corporation;

- фінансовий сектор. Найкрупнішим представником світових ТНК тут є Райффайзен Інтернаціональ Банк-Холдинг АГ;

- фармацевтика. Відомими в Україні є німецькі BASF SE та Bayer AG

Саме в цих галузях обіг капіталу є швидким, а комерційні ризики – мінімальні. Привабливим для ТНК із промислово розвинутих країн є також інвестування в інфраструктуру бізнес-послуг для обслуговування, насамперед, підприємств з іноземними інвестиціями.

При виході на новий ринок ТНК потрібно розробити ряд стратегій, які забезпечать мінімізацію ризиків компанії на зовнішньому ринку, а також дозволять зайняти значну частку ринку, що є однією з передумов отримання очікуваного прибутку. Для формування стратегії ТНК необхідно враховувати можливості внутрішнього середовища компанії та загрози, що існують у зовнішньому середовищі діяльності. Основним завданням, що вирішується при розробці стратегії, є забезпеченість узгодженості між цілями корпорації і наявними ресурсами.

Прямі іноземні інвестиції ТНК відіграють більшу роль, ніж державні позики і кредити. Приплив ПІІ в країну засвідчує надходження не просто додаткового капіталу, а отримання унікального поєднання капіталу, досвіду управління, прогресивних технологій, доступу до ринків капіталу, збуту, сировини, що вже має ТНК як інвестор. Проте активність ТНК та приплив прямих іноземних інвестицій в Україну значно поступається іншим країнам Східної Європи та СНД. Але як ми вже зазначили, Україна, все ж таки, виступає і залишається привабливою для діяльності ТНК.

Прослідкуємо надходження прямих іноземних інвестицій в/з України за наведеними даними в табл. 4.

Таблиця 4 – Надходження прямих іноземних інвестицій в/з Україну(и), (млн. дол. США)

Table 4 – Receipts of foreign direct investment in / from Ukraine (i), (million \$)

Роки	ПІІ в Україну	Прямі інвестиції з України
2013	51 705,3	6 568,1
2014	53 704,0	6 702,9
2015	40 725,4	6 456,2
2016	36 154,5	6 315,2
2017	37 513,6	6 339,8

Розроблено авторами на основі[6]

Прослідкуємо динаміку залучення ПІІ в Україну (рис.3).

За статистичними даними, інвестиції з України завжди були меншими, ніж інвестиції в Україну і в їх динаміці також присутня тенденція до зменшення на 636,6 млн.дол. США або на 9,29%.

Надалі характеризуючи пряме іноземне інвестування економіки України розглянемо географічну структуру, яка формується під впливом багатьох чинників, головних серед яких є розвиток зовнішньоекономічних зв'язків зі стратегічними партнерами. Так раніше основним партнером були США та Російська Федерація, в сучасних же умовах на 2017 р. головним стратегічним економічним партнером України є ЄС.

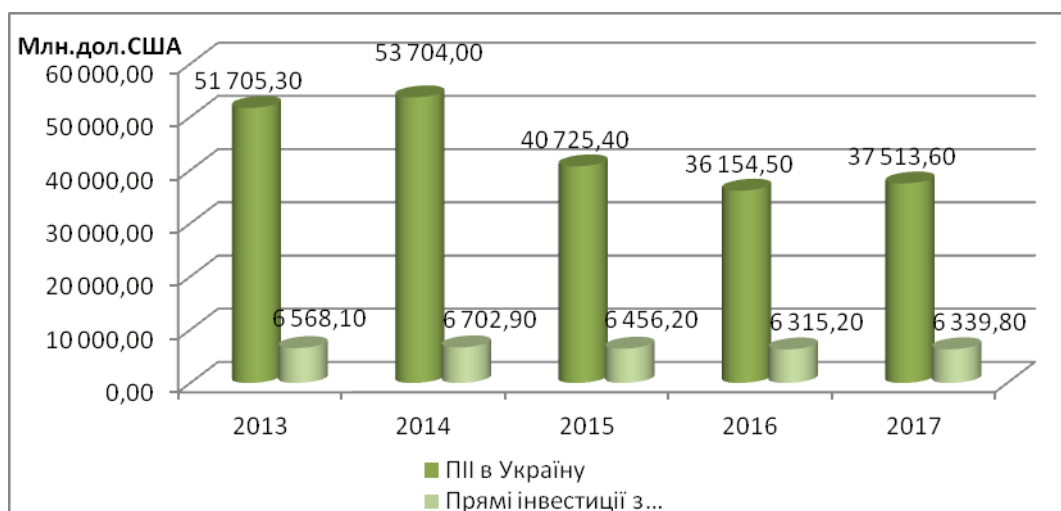

Рисунок 3 – Динаміка залучень прямих іноземних інвестицій в/з Україну(и), (млн. дол. США)
 Figure 3 – Dynamics of attraction of direct foreign investments in / from Ukraine (u), (million \$)

Проведемо аналіз обсягів надходження прямих іноземних інвестицій протягом 2013–2017 років, а також подивимось, які ж саме основні країни – інвестори роблять свій вклад в національну економіку України, у тому числі і у транспортну сферу (табл. 5).

Таблиця 5 – Прямі іноземні інвестиції в Україну за країнами – інвесторами, (млн. дол. США)
 Table 5 – Foreign Direct Investment in Ukraine by Investor Countries, (million \$)

Країна-інвестор	2013 р.	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.
Кіпр	15 907,7	17 725,6	12 769,4	10 239,5	9 690,1
Нідерланди	8 727,6	9 007,5	6 986,7	6 184,7	5 948,4
Німеччина	4 496,3	2 908,4	2 105,2	1 598,2	1 584,6
Австрія	2 476,9	2 314,0	1 648,7	1 559,8	1 268,2
Велика Британія	2 496,9	2 768,2	2 153,4	1 790,3	2 008,7
Віргінські острови	1 888,2	2 275,9	1 988,3	1 715,0	1 683,1
Франція	1 510,3	1 520,5	1 394,6	1 305,4	1 294,5
Швейцарія	1 097,6	1 351,0	1 391,5	1 390,8	1 451,9
Італія	401,7	584,6	371,5	343,6	319,6
Польща	897,2	819,8	808,6	758,3	764,4
США	976,5	934,7	701,6	634,1	576,0
Росія	3 040,5	5 525,9	2 338,9	3 036,9	4 317,4
Беліз	809,2	1 026,6	652,5	535,1	604,2

Отже, ми спостерігаємо, що основними інвесторами є країни – члени Європейського Союзу – Кіпр, Німеччина, Нідерланди та Австрія, які здійснюють найбільше вливання коштів у розвиток української економіки.

Діяльність ТНК супроводжується великою кількістю позитивних аспектів для країни. Транснаціональні корпорації сприяють подальшому розвитку країни, це супроводжується підвищенням ефективності та оновленням процесу виробництва, впровадженням інноваційних технологій, полегшенням взаємозв'язку між країнами. До того ж збільшується кількість робочих місць, за рахунок відкриття філій на території країн.

Окрім залучення іноземних ТНК в Україні необхідно створювати та розвивати власні міжнародні корпорації, які можуть внести вагомий вклад в покращення економічного клімату в

Україні. До транснаціональних корпорацій, які були створені в Україні, слід віднести, ВАТ «Укрнафта», Корпорацію «УкрАвто», Корпорацію «Рошен», НВГ «Інтерпайп».

Висновки.

На сьогоднішньому етапі світового економічного розвитку одними з головних міжнародних гравців поряд з країнами є транснаціональні корпорації. Вони активно беруть участь у всіх глобальних процесах, що мають місце у світі, широко проявляють свої інтереси у політиці й економіці, а також у фінансово-інвестиційній, інформаційній, науково-технічній, військовій та екологічній сферах.

Протягом століть на міжнародній арені домінували західноєвропейські (англійські, голландські, швейцарські) ТНК та американські ТНК з року в рік віддаючи першість одна одній. Дещо менш активними за межами своїх країн були японські корпорації. Однак, вже протягом останнього десятиліття у глобальному економічному просторі з'являються китайські корпорації та низка інших, які поводяться на світовому ринку дещо агресивно і намагаються витіснити своїх конкурентів, зайнявши перші позиції в рейтингу.

Транснаціональні корпорації є рушійною силою на шляху до розвитку економіки кожної країни, в тому числі і України. Процес транснаціоналізації набирає значних обертів. Фундаментом для розвитку цього процесу є рівень інтернаціоналізації країни, позиція в рейтингу глобальної конкуренції та участь в міжнародних угодах. Україна має величезний потенціал у взаємодії з транснаціональними корпораціями, проте потрібно провести ряд реформ та докорінних змін в економічній і законодавчій сфері, для того щоб, збільшити інвестиційну привабливість нашої країни і, як наслідок, зацікавити потенційних ТНК.

ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ

1. Fortune Global 500 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://fortune.com/fortune500>
2. Financial Times Global 500: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ft.com/indepth/ft500>
3. Крупнейшие компании мира – 2017 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://global-finances.ru/krupneyshie-kompanii-mira-2017/>
4. Офіційний сайт Конференції ООН з торгівлі та розвитку [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://unctad.org>
5. 100 найбільших компаній України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://forbes.ua/ratings/2>.
6. Державна статистика, публікація документів Державної Служби Статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

REFERENCES

1. Fortune Global 500 [Electronic resource]. – Access mode: <http://fortune.com/fortune500>
2. Financial Times Global 500: [Electronic resource]. - Access mode: <http://www.ft.com/indepth/ft500>
3. The world's largest companies are 2017 [Electronic resource]. – Access mode: <http://global-finances.ru/krupneyshie-kompanii-mira-2017/>
4. Official website of the United Nations Conference on Trade and Development [Electronic resource]. – Access mode: <http://unctad.org>
5. 100 largest Ukrainian companies [Electronic resource]. – Access mode: <http://forbes.ua/ratings/2>.
6. State statistics, publication of documents of the State Service of Statistics of Ukraine [Electronic resource]. – Mode of access: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

РЕФЕРАТ

Бондаренко Є.В. Оцінка інвестиційної привабливості в умовах визначення транснаціоналізації капіталу// Є.В. Бондаренко, Т.В. Заплітна, В.П. Зюзіна, І.А. Філоненко// Вісник Національного транспортного університету. Серія «Економічні науки». Науково-технічний збірник. – К. : НТУ, 2019. – Вип. 2 (44).

Стаття присвячена особливостям розвитку транснаціональних корпорацій (ТНК) на сучасному етапі та характеру їх функціонування в Україні.

Пояснено сутність транснаціональних корпорацій та визначено їх основні ознаки. Розглянуто рейтинги топ-10 найбільших транснаціональних корпорацій у світі за 2017 рік. Виявлено, що на сучасному етапі найпотужніші ТНК світу походять із США та Китаю. Представлено поділ

транснаціональних корпорацій за виробничою спеціалізацією та країною базування. Зазначено найбільш привабливі галузі промисловості України для ТНК та інвесторів. Представлено фінансові результати діяльності найбільших ТНК, які вклали інвестиції в дочірні підприємства в Україні. Також проаналізовано надходження обсягів іноземних інвестицій в/з Україну(и) протягом 2013-2017 рр., і визначено основних країн – інвесторів, які здійснюють вливання коштів в розвиток економіки України.

Мета статті – визначення та обґрунтування місця і ролі ТНК у розвитку економіки країн

Об'єктом дослідження виступають ТНК, а саме яку роль вони відграють у розвитку країн світу.

Методи дослідження – загальнонаукові методи; методи економіко-статистичного аналізу: табличний, графічний.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: ТРАНСНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ, ПРЯМІ ІНОЗЕМНІ ІНВЕСТИЦІЇ, ТРАНСНАЦІОНАЛЬНА КОРПОРАЦІЯ, ІНВЕСТИЦІЙНА ПРИВАБЛИВІСТЬ, КОНКУРЕНТНІСТЬ.

ABSTRACT

Bondarenko E.V., Zaplitna T.V., Zyuzina V.P., Filonenko I.A. Evaluation of investment approximation in the conditions of definition of capital transnationalization. Visnyk National Transport University. Series «Economic sciences». Scientific and Technical Collection. – Kyiv: National Transport University, 2019. – Issue 2 (44)

The article is devoted to the peculiarities of the development of transnational corporations (TNCs) at the present stage and the nature of their functioning in Ukraine.

The essence of transnational corporations is explained and their main features are determined. The ratings of top 10 largest multinational corporations in the world for 2017 are considered. It is revealed that at the present stage, the most powerful TNCs of the world originate from the USA and China. The division of transnational corporations according to the production specialization and the country of origin is presented.

The most attractive industries of Ukraine for TNCs and investors are mentioned. The financial results of the largest TNCs that have invested in subsidiaries in Ukraine are presented. Also, the inflow of foreign investments into / from Ukraine (i) during the years 2013-2017 is analyzed, and the main countries-investors who invest in the development of the Ukrainian economy are determined.

The purpose of the work is to determine and justify the place and role of TNCs in the development of the economies of the countries. The object of research is the TNCs, and what role they play in the development of the countries of the world.

Methods of research – general scientific methods; methods of economic-statistical analysis: tabular, graphic.

KEYWORDS: TRANSNATIONALIZATION, DIRECT FOREIGN INVESTMENTS, TRANSNATIONAL CORPORATION, INVESTMENT ATTRACTION, COMPETITIVENESS.

РЕФЕРАТ

Бондаренко Е.В. Оценка инвестиционной привлекательности в условиях определения транснационализации капитала / Е.В. Бондаренко, Т.В. Заплитная., В.П. Зюзина, И.А.Филоненко // Вестник Национального транспортного университета. Серия «Экономические науки». Научно-технический сборник. – К.: НТУ, 2019. – Вып. 2 (44).

Статья посвящена особенностям развития транснациональных корпораций (ТНК) на современном этапе и характера их функционирования в Украине.

Объяснено сущность транснациональных корпораций и определены их основные признаки. Рассмотрены рейтинги топ-10 крупнейших транснациональных корпораций в мире за 2017 год. Обнаружено, что на современном этапе мощные ТНК мира происходят из США и Китая. Представлены разделение транснациональных корпораций по производственной специализации и страной базирования. Отмечено наиболее привлекательные отрасли промышленности Украины для ТНК и инвесторов. Представлены финансовые результаты деятельности крупнейших ТНК, вложившие инвестиции в дочерние предприятия в Украине. Также проанализированы поступления объемов иностранных инвестиций в/из Украину (ы) в течение 2013-2017 гг., и определены основные страны – инвесторы, осуществляющие вливание средств в развитие экономики Украины.

Целью исследования является обоснование места и роли ТНК в развитии экономики стран.

Объектом исследования выступают ТНК, а именно какую роль они определяют в развитии стран мира.

Методы исследования – общенаучные методы; методы экономико-статистического анализа: табличный, графический.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: ТРАНСНАЦИОНАЛИЗАЦИЯ, ПРЯМЫЕ ИНОСТРАННЫЕ ИНВЕСТИЦИИ, ТРАНСНАЦИОНАЛЬНЫЕ КОРПОРАЦИИ, ИНВЕСТИЦИОННАЯ ПРИВЛЕКАТЕЛЬНОСТЬ, КОНКУРЕНТНОСТЬ.

АВТОРИ:

Бондаренко Євген Валентинович, доктор економічних наук, професор кафедри економіки, Національний транспортний університет, 01010, Київ, Україна, вул. Омеляновича-Павленка 1, каб. 313, e-mail: kaf-ekonomika_ntu@bigmir.net, тел. +380679677813, orcid.org/0000-0002-6880-8518

Заплітна Тетяна Валентинівна, кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки, Національний транспортний університет, 01010, Київ, Україна, вул. Омеляновича-Павленка 1, каб. 314, e-mail: ztv2000ztv@gmail.com, тел. +380673581825, orcid.org/0000-0002-6880-8511

Зюзіна Валентина Павлівна, доцент кафедри економіки, Національний транспортний університет, 01010, Київ, Україна, вул. Омеляновича-Павленка 1, каб. 313, e-mail: kaf-ekonomika_ntu@bigmir.net, тел. + 380676064370, orcid.org/0000-0002-6880-8514

Філоненко Ірина Анатоліївна, магістр «Міжнародна економіка» кафедри економіки, Національний транспортний університет, 01010, Київ, Україна, вул. Омеляновича-Павленка 1, каб. 314, irochka18101995@ukr.net, тел. +380990008160, orcid.org/0000-0002-6880-8510h

AUTHORS:

Bondarenko Evgen, Doctor of Economics, Professor Department of Economics, National Transport University, 01010, Kyiv, Ukraine, Str. Omelyanovicha-Pavlenko 1, of. 313, e-mail: kaf-ekonomika_ntu@bigmir.net, tel. +380679677813, orcid.org/0000-0002-6880-8518

Zaplitna Tatyana, Ph.D. in Economics, Associate Professor Department of Economics, National Transport University, 01010, Kyiv, Ukraine, Str. Omelyanovicha-Pavlenko 1, of. 314, e-mail: ztv2000ztv@gmail.com, tel. +380673581825, orcid.org/0000-0002-6880-8511

Zyuzina Valentina, Associate Professor Department of Economics, National Transport University, 01010, Kyiv, Ukraine, Str. Omelyanovicha-Pavlenko 1, of. 313, e-mail: kaf-ekonomika_ntu@bigmir.net, tel.+ 380676064370, orcid.org/0000-0002-6880-8514

Filonenko Iryna, Master Department of Economics, National Transport University, 01010, Kyiv, Ukraine, Str. Omelyanovicha-Pavlenko 1, of. 314, e-mail: irochka18101995@ukr.net, tel. +380990008160, orcid.org/0000-0002-6880-8510h

АВТОРЫ:

Бондаренко Евгений Валентинович, доктор экономических наук, профессор, Национальный транспортный университет, 01010, Киев, Украина, ул. Омеляновича-Павленка 1, каб. 313, e-mail: kaf-ekonomika_ntu@bigmir.net, orcid.org/0000-0002-6880-8518

Заплитная Татьяна Валентиновна, кандидат экономических наук, доцент, Национальный транспортный университет, 01010, Киев, Украина, ул. Омеляновича-Павленка 1, каб. 314, e-mail: ztv2000ztv@gmail.com, тел. +380673581825, orcid.org/0000-0002-6880-8511

Зюзина Валентина Павловна, доцент, Национальный транспортный университет, доцент кафедры экономики, Украина, 01010, м. Киев, Украина, ул. Омеляновича-Павленка 1, каб. 313, e-mail: kaf-ekonomika_ntu@bigmir.net, тел. + 380676064370, orcid.org/0000-0002-6880-8514

Філоненко Ірина Анатоліївна, магістр «Международная экономика» кафедры экономики, Национальный транспортный университет, 01010, Киев, Украина, ул. Омеляновича-Павленка 1, каб. 314, e-mail: irochka18101995@ukr.net, тел. +380990008160, orcid.org/0000-0002-6880-8510h

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Малий І.Й., доктор економічних наук, професор, Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана, професор кафедри національної економіки та публічного управління, адреса: 03680, м. Київ, просп. Перемоги, 54/1, каб.257.

Бондар Н.М. доктор економічних наук, професор, Національний транспортний університет, кафедра економіки, Київ, Україна.

REVIEWER:

Maliy I.Y., Doctor of Economics, Professor, Kyiv National Economic University. Hetman, professor of macroeconomics and public administration Kyiv, Ukraine.

Bondar N.M. Doctor of Economics, professor, National Transport University, MA, Department of Economics, Kyiv, Ukraine.